

Dirbtinis intelektas ir kūrėjų problematika – koks Kultūros ministerijos vaidmuo?

Užsienio šalių ir organizacijų praktikų apžvalga | Atlygis už autorių teise saugomų duomenų panaudą DI sistemose

Projekto vadovė: Agnė Mikštienė, Kurk Lietuvai
Projekto savininkė: Živilė Plyčiuraitytė Plyčiūtė, LRKM

2023-11-10

Turinys

1. Įvadas	
1. Tikslas	4
2. Metodologija	4
3. Problema	5 – 6
2. Autorių teise saugomų kūrinių panaudos DI sistemose taisyklės skirtingose šalyse	8
3. Problematika	
1. <i>Opt-Out</i> galimybė	10
2. Iššūkis	11
4. Kompensacijų problematika	
1. Kompensacijų už turinio panaudą karas	13
2. Autorių gildijos kreipimasis dėl kompensacijų už jų kūrinių panaudą treniruojant DI modelius	14
3. Rekomendacija mokėti atlygį už autorių teise saugomų duomenų panaudą DI sistemose	15
4. Galimi atlygio modeliai	16-17
5. Kuriami atlygio modelio algoritmai	18
5. Praktikų pavyzdžiai Organizacijos mokančios atlygį už autorių teise saugomų duomenų panaudą DI sistemose	
1. Adobe	20
2. Canva	21
3. Shutterstock	22
4. Getty	23
5. OpenAI ir YouTube	24
6. Galimybė Atlygis už autorių teise saugomų duomenų panaudą DI modelyje Kalbos ESIK	26
7. Išvados ir rekomendacija	28
8. Šaltiniai	29

1. Įvadas |

1. Tikslas
2. Metodologija
3. Problema

1.1 Apžvalgos tikslas:

Įvertinti	Apžvelgti	Rekomenduoti
Įvertinti atlygio už autorių teise saugomų duomenų panaudą DI sistemose klausimo aktualumą ir pagrįstumą.	Apžvelgti užsienio šalių ir organizacijų praktikas, pagal kurias už autorių teise saugomų duomenų panaudą DI sistemose yra atlyginama.	Išskirti galimus atlygio modelius ir LRKM rekomenduoti tolimesnius žingsnius.

1.2 Metodologija | Kokybinė apžvalga

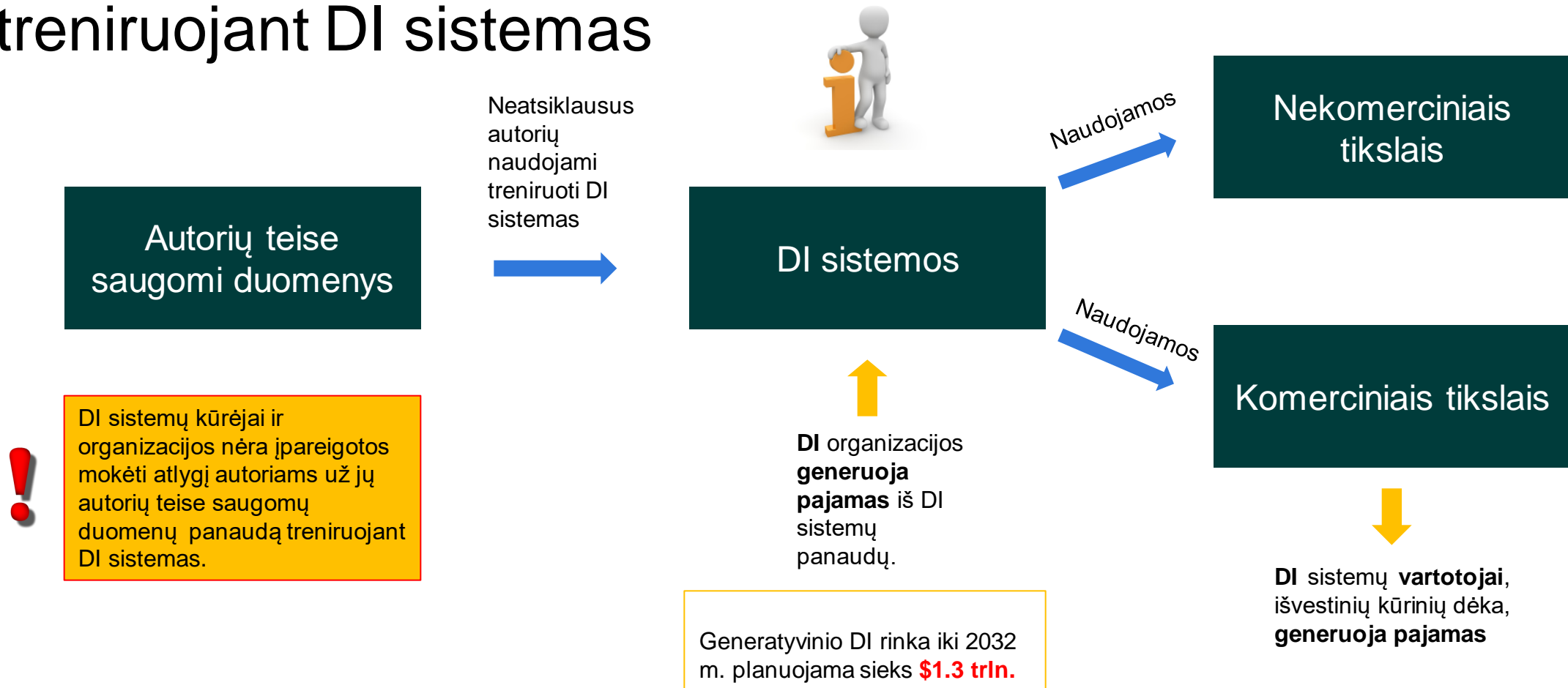
Šioje apžvalgoje yra naudojama kokybinės analizės metodologija siekiant išnagrinėti bei suprasti dirbtinio intelekto ir kūrėjų problematikos aktualumą, susijusį su autorių teise saugomų duomenų panauda DI sistemose, fokusuojantis konkrečiai į atlygio klausimą. Yra nagrinėjama, kaip užsienio organizacijos jau taiko atlygį, identifikuojami skirtingi atlygio išmokėjimo modeliai ir svarstoma kaip Kultūros ministerija galėtų prisidėti prie efektyvaus šios problemos sprendimo Lietuvoje.

Kadangi tema aktualumo pagreitį yra įgijusi pakankamai neseniai ir diskusijos bei konkretūs veiksmai spręsti su ja iškylančioms problemoms yra atliekami būtent dabar, tai darant savanoriškai bei sporadiškai, - šalys ir organizacijos, kurios bus minimos šioje apžvalgoje, pasirinktos todėl, kad jų atlygio mokėjimo praktikos yra pirmieji bandymai pasaulyje atlyginti autoriams už jų duomenų panaudą DI sistemose, siekiant užbėgti galimam reguliavimui, šiuo klausimu, įvedimui ateityje.

Ši apžvalga yra 2023 m. rugsėjo mėn. pradėto *Kurk Lietuvai* projekto „Dirbtinis intelektas ir kūrėjų problematika – koks Kultūros ministerijos vaidmuo?“ tąsa. Pirmam etape buvo atlikta „Esamos situacijos analizė“. Daugiau apie ją ir patį projektą skaitykite [čia](#).

Naudotų šaltinių bei interviu sąrašas paskutinėje [skaidrėje](#).

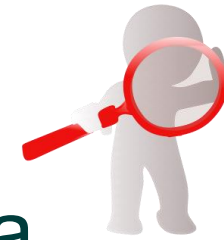
1.3 *Problema – DI sistemų organizacijos nėra įpareigos mokėti atlygį autoriams už jų duomenų panaudą treniruojant DI sistemas

- Lentelė sukurta autoriaus, remiantis apžvalgos metu surinkta informacija, kuri yra aptariame šioje apžvalgoje.
- [Generative AI to Become a \\$1.3 Trillion Market by 2032, Research Finds | Press | Bloomberg LP](#)

[This Photo](#) by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA](#)
[Generative AI Revenue Will Reach \\$1.3T in 2032 \[Chart\] - Voicebot.ai](#)
[Monetizing Open Source: Business Models That Generate Billions \(forbes.com\)](#)

1.3 Problema – Už autorių teise saugomų duomenų panaudą DI sistemose dažniausiai autoriams vis dar nėra atlyginama

Nepaisant skirtingų požiūrių ir intelektinės nuosavybės įstatymų skirtingose pasaulio valstybėse, visi susiduria su tuo pačiu klausimu: **Ar dirbtinio intelekto mokymams autorystės įstatymais saugomų kūrinių panauda yra autorių teisių pažeidimas ar čia galima taikyti išimties taisyklę?**

Galima manyti, kad Lietuvoje, vykdamas Europos Sąjungos autorių teisių reformą, tokią išimtį būtų galima taikyti. Ši reforma numato *tekstų ir duomenų gavybos išimtį, pagal kurią atliekant mokslinius tyrimus duomenimis gali būti naudojamosi nemokamai*. Tačiau **svarbu** paminėti, kad kalbant apie DI sistemas, jau nebeužtenka kalbėti tik apie mokslinius tyrimus. Atsiranda vis daugiau DI sistemų, skirtų pačioms įvairiausioms funkcijoms atlikti ir jos dažnu atveju yra **komercinis** produktas, kuris:

- yra **parduodamas vartotojui**;
- **arba vartotojas**, naudodamasis mokamomis ir nemokamomis DI versijomis, **sukuria produktą, kurį parduoda**.

DI sistemų organizacijos nepaisant to, ar jos sukuria mokamą ar nemokamą produktą, visada **generuoja pajamas**. Tai sukelia nepasitenkinimą ir nesąžiningumo pojūtį naudojamų duomenų autoriams.

Net jei pirminis impulsas – DI kūrimas ir naudojimas galimai nekomerciniais tikslais, dabar ta pati, šia intencija sukaupta, informacija gali būti ir yra dažnai naudojama ir komerciniais tikslais. Tačiau net ir esant šiam reikšmingam skirtumui, autorių teise saugomų duomenų autoriams už jų duomenų panaudą DI sistemose dažniausiai vis dar **nėra atlyginama**, kas **pažeidžia** Europos Parlamento Technologijų vertinimo organizacijos nustatytas DI reguliavimo skaidrumo, atskaitomybės ir **sąžiningumo siekiamybes**.

Kadangi Lietuva neturi DI ir autorių teisių strategijos, o EIMin 2018 m. parengta [Lietuvos DI strategija](#) neapima autorių teisių problematikos lauko, **LRKM**, kurios viena iš [veiklos sričių](#) yra autorių teisės, kaip suinteresuota šalis, galėtų imtis iniciatyvos įvertinant, ar DI modelio sistemose naudojamų autorių teise saugomų duomenų autoriams turėtų būti atlyginama finansiškai ir inicijuoti tinkamo apmokėjimo modelio paiešką.

2.

|

Autorių teise saugomų
kūrinių
panaudos DI sistemose
taisyklės skirtingose
šalyse

2. Autorių teisė saugomų kūrinių panaudos DI sistemose taisyklės skirtingose šalyse

Ryškesnių skirtumų pavyzdžiai Leidžiama naudoti:	Japonija	D. Britanija	ES
Nekomerciniams tikslams	✓	✓	✓
Komerciniams tikslams	✓		✓ <i>Opt-out</i> galimybė
Nereprodukciniam tikslams	✓		
Nelegaliai surinktus duomenis	✓		
Pokyčiai paskutiniu metu	Nieko reikšmingo	Svarstyta suteikti leidimą naudoti komerciniais tikslais, bet plano atsisakyta	Įpareigoja šalis narys įvesti <i>opt-out</i> galimybę

JAV sprendžia kiekvieną atvejį atskirai remiantis sąžiningumo naudojimo (*fair-use*) doktrina.

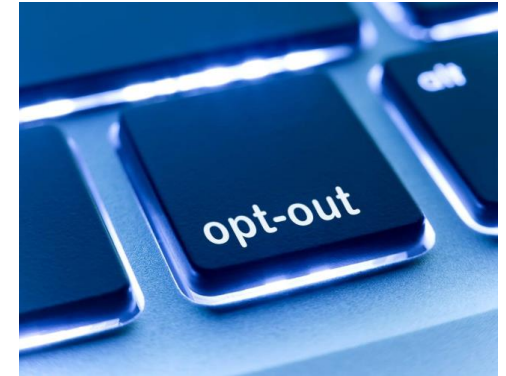

3. Problematika |
1. *Opt-out* galimybė
  2. Iššūkis

3.1 Opt-out galimybė

ES įpareigoja šalis nares autoriams suteikti *opt-out* galimybę, kas skamba tarsi apsaugos mechanizmas, kuris leidžia autoriams *išimti* jų kūrinius iš DI modelių, jei jie nenori, kad jais būtų naudojama. Tačiau **tai nėra taip paprasta**, kaip atrodo. Šiuo metu **DI modelių kūrėjai nėra įpareigoti**:

1. **atskleisti, kokį turinį naudojo treniruodami savo DI modelius;**
2. **informuoti autorius asmeniškai**, kad jų kūriniai yra naudojami:
  1. treniruojant DI modelį;
  2. kuriant išvestinius kūrinius.

Dažnai autoriai negali naudotis *opt-out* galimybe, nes paprasčiausiai:

- **nežino**, ar jų kūriniai yra naudojami DI modeliuose tol, kol išvestiniuose kūriniuose kas nors nepamato akivaizdaus jų kūrinio fragmento;
- **nebeturi galimybės** pareikšti noro išimti jų kūrinius iš DI sistemų, nes yra mirę (*Pietų Korėjos iliustratoriaus Kim Jung Gi atvejis*);
- **neleidžiama** pasinaudoti *opt-out* galimybe, nes kompanijos ją užginčija (*vokiečių fotografo Robert Kneschke atvejis*).

Todėl reikalingi ir kiti mechanizmai, kurie apsaugotų kūrėjus ir jų autorinius kūrinius. Vienas jų – **atlygio mokėjimas** už kūrinio panaudą DI modeliuose.

3.2 Iššūkis |

1. nustatyti duomenis, kurie yra panaudoti treniruojant DI sistemas;
2. nustatyti tų duomenų autorystę;
3. šių duomenų panaudojimą;
4. apskaičiuoti atlygį už jų panaudą treniruojant DI sistemas.

Dažnai, DI sistemos yra vadinamos „juodosiomis dėžėmis“, nes nėra iki galo aišku, kokiais duomenimis jos yra apmokytos ir kuriais remiantis jomis yra kuriami išvestiniai kūriniai, tad čia kyla **techninis iššūkis – nustatyti duomenis, jų autorystę, duomenų naudojimą ir apskaičiuoti teisingą atlygį** autoriams už jų duomenų panaudą DI sistemose. Tą iššūkį padidina DI sistemų kompanijos, kurios grasina, esą šis reikalavimas, galimai stabdytų DI sistemų progresą.

Tačiau, tai nereiškia, kad šiuos veiksmus atlikti nėra įmanoma:

- vangiai, bet ir nacionaliniu lygmeniu, imamasi svarstyti klausimą, ar atlygis autoriams yra reikalingas ([JAV](#));
- randasi pavienės rekomendacijos, kokiais algoritmais remiantis atlygis galėtų būti apskaičiuojamas;
- pavienės organizacijos savanoriškai svarsto ir jau pradėjo mokėti atlygį už autorių teise saugomų duomenų panaudą DI sistemose.

4. Kompensacijų problematika

1. Kompensacijų už turinio panaudą karas
2. Autorių gildijos kreipimasis dėl kompensacijų už jų kūrinių panaudą treniruojant DI modelius
3. Rekomendacija mokėti atlygį už autorių teise saugomų duomenų panaudą DI sistemose
4. Galimi atlygio modeliai
5. Kuriami atlygio modelio algoritmai

4.1 Kompensacijų už turinio panaudą karas

Amerikos **leidėjai** – *New York Times*, *Reuters*, *Washington Post* ir kiti duomenų šaltiniai tokie, kaip *Reddit*, **reikalauja** generatyvinio DI kompanijas **mokėti kompensacijas** už jų turinio naudojimą treniruojant DI modelius. Taip pat bent **550** organizacijų jau yra įdiegusios turinio nuskaitymą blokuojančias programas tam, kad užkirstų kelią tolimesniam nemokamo turinio naudojimui DI mokymams.

Generatyvinio DI rinka iki 2032 m. planuojama sieks **\$1.3 trln.**

Pasaulio organizacijos (*the International Confederation of Societies of Authors and Composers (CISAC)*, *Latin American Composer and Songwriter Alliance (ALCAM)*, *Asia-Pacific Music Creators Alliance AEPO-ARTIS (APMA)*, *African Music Academy (AMA)* and *the International Council of Music Creators (CIAM)* ir kt.) atstovaujanti daugiau nei **6 mln. menininkų, kūrėjų, atlikėjų ir leidėjų** išplatino vieningą raginimą priimti sprendimus, kurie priverstų dirbtinio intelekto kompanijas atsakingai **kompensuoti kūrėjams** už jų kūrinių panaudą DI sistemose. Jie šią panaudą įvardina **turinio išnaudojimu** prisidengiant maskuote esą jis yra naudojamas **moksliniams tyrimams**.

4.2 Autorių gildijos kreipimasis dėl kompensacijų už jų kūrinių panaudą treniruojant DI modelius

Vertimas:

Mes prašome jūsų, dirbtinio intelekto lyderių, sumažinti žalą mūsų profesijai imdamiesi šių žingsnių:

- 1. **gaukite leidimą** naudoti mūsų, **autorių teisių apsaugotą**, medžiagą savo generatyvinėse dirbtinio intelekto programose.*
- 2. **teisingai kompensuokite** rašytojams už mūsų **darbų praeity, dabar ir nuolatinei naudojimą** generatyvinėse **DI sistemose**.*
- 3. **teisingai kompensuokite** rašytojams už mūsų **darbų naudojimą DI išvestyse**, nepaisant to, ar šios išvestys pažeidžia galiojančias autorių teises.*

Mes tikimės, kad jūs įvertinsite mūsų nerimo rimtumą ir bendradarbiausite su mumis, siekdami užtikrinti sveiką autorių ir žurnalistų ekosistemą.

Su pagarba,

Autorių gildija ir pasirašę rašytojai

 THE Authors Guild

To: Sam Altman, CEO, OpenAI
Sundar Pichai, CEO, Alphabet
Mark Zuckerberg, CEO, Meta
Emad Mostaque, CEO, Stability AI
Arvind Krishna, CEO, IBM
Satya Nadella, CEO, Microsoft

We ask you, the leaders of AI, to mitigate the damage to our profession by taking the following steps:

1. Obtain permission for use of our copyrighted material in your generative AI programs.
2. Compensate writers fairly for the past and ongoing use of our works in your generative AI programs.
3. Compensate writers fairly for the use of our works in AI output, whether or not the outputs are infringing under current law.

We hope you will appreciate the gravity of our concerns and that you will work with us to ensure, in the years to come, a healthy ecosystem for authors and journalists.

Sincerely,

The Authors Guild and the Undersigned Writers

Pasirašė daugiau nei **8,500** autorių

4.3 Rekomendacija mokėti atlygį už autorių teise saugomų duomenų panaudą DI sistemose

Šiais 2023 m. *Pompeu Fabra* Universiteto atliktame tyrime apie autorinių teisių iššūkius generatyvinio dirbtinio intelekto sistemose, remiantis ChatGPT atveju, teigiama, kad DI „mokosi“ kitaip nei žmogus – jo mokymams reikia pateikti tikslias kūrinių kopijas, o **kokybiškam** DI modeliui reikalingi **milžiniški** šių **duomenų kiekiai**, kurių nemaža dalis yra **saugoma autorių teisėmis**.

Tam, kad jie būtų prieinami legaliai, atsakingai ir sąžiningai autorių atžvilgiu, reikalinga:

1. **Sudaryti aiškias sutartis** dėl duomenų tiekimo ir duomenų dalijimosi (*data-sharing*);
2. **Nustatyti kriterijus**, pagal kuriuos galima būtų atmesti netinkamus duomenis ir įvertinti leidžiamą turinio panaudą DI mokymo kontekste. Taip pat aiškiai nurodant atvejus, kai duomenys negali būti naudojami pajamų generavimui;
3. **Apsvarstyti tam tikrų atlyginimo programų įgyvendinimą:**
  - **Pajamų dalijimosi;**
  - **Autorinių honorarų mokėjimo.**

Ši strategija yra svarbi siekiant parodyti autorių teisių turinio natūralios **vertės pripažinimą** ir užtikrinti, kad turinio kūrėjai gautų sąžiningą dalį naudos, kurią suteikia jų darbų naudojimas DI sistemose.

4.4 Galimi atlygio modeliai | Individualūs

Pajamų dalijimosi modelis	Autorinių honorarų mokėjimo modelis	Fondo modelis
<p>DI kūrėjai nustato tiesioginį ryšį tarp pajamų, kurias generuoja DI sistemos, ir autorių teisėmis saugomų kūrinių naudojimo treniruojant DI sistemas.</p> <p>Tai gali būti susitarimas, kuriame turinio kūrėjas gauna sąžiningą pajamų dalį, proporcingą savo indėliui į DI mokymą, įvertinant to indėlio vertę DI sistemos funkcionalumui ir sėkmei.</p>	<p>Turinio kūrėjai gauna nustatytą mokestį už kiekvieną savo autorinių teisių darbų naudojimo DI sistemose atvejį. Šis atlygio modelis gali būti sudarytas iš:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fiksuotos sumos už kiekvieną naudojimąsi; • Tam tikro procento nuo pajamų, kurias generuoja DI sistema.	<p>DI organizacijos nustato sumą pinigų, kurią proporcingai išdalina kūrėjams remiantis įvairiais kriterijais, kurie gali apimti šiuos aspektus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kiek turinio vartotojas yra įkėlęs į DI platformą; • kaip dažnai kiekvienas turinio elementas yra naudojamas; • Taip pat atsižvelgiant į turinio ar šablonų sudėtingumą; • kiek naujų licencijų sugeneruojama pasinaudojus konkrečiu turiniu per nustatytą laikotarpį.

4.4 Galimi atlygio modeliai | Centralizuoti

Centralizuotas modelis	Atminties laikmenos mokestis – Kompensacinis atlyginimas autoriams (Negalioja DI sistemoms)
<p>Potenciali strategija, kurią politikos formuotojai ir vykdytojai galėtų naudoti siekdami skatinti duomenų atvirumo ir bendradarbiavimo kultūrą DI kontekste, būtų teikiant:</p> <ul style="list-style-type: none"> • subsидijas ir kitas paskatas; • taip pat centralizuotai saugant ir valdant visus duomenis, DI kūrėjams teikiant jų panaudos licencijas (mokamas ir nemokamas priklausant nuo panaudos tikslo), o kūrėjams – išmokant išmokas už jų autorių teise saugomų duomenų panaudą DI sistemose.	<p><i>Perkant tuščias laikmenas, mobiliuosius telefonus ar kitą panašią kompiuterinę techniką į kainą yra įskaičiuojamas simbolinio dydžio kompensacinis atlyginimas. Vėliau jis yra paskirstomas viso pasaulio muzikos ir filmų gamintojams, autoriams, atlikėjams, aktoriams ir kt. teisių turėtojams.</i></p> <p>Šis mokestis Lietuvoje galioja nuo 2012 m. Tai centralizuotas mokesčio surinkimo ir padalijimo pavyzdys, kuris galėtų būti pergalvojamas pritaikant jį rinkti mokestį ir iš DI sistemų kompanijų, žiūrint į DI sistemas, kaip į skaitmenines laikmenas, kuriose yra kaupiami milžiniški duomenų kopijų kiekiai antrinei panaudai.*</p>

Svarstant atlygio modelius, taip pat reikėtų apgalvoti **vienkartinę ir periodinę išmoką**, priklausomai nuo DI sistemos paskirties ir prigimties. Taip pat, galima būtų ir įvairių atlygio modelių **kombinacija**.

4.5 Kuriami atlygio modelio algoritmai

Nors kai kurios kompanijos jau ėmėsi iniciatyvos mokėti atlygį autoriams už jų autorių teise saugomų duomenų panaudą DI sistemose, konkretūs **algoritmai**, kuriais šie mokėjimai yra apskaičiuojami – **nėra atskleidžiami** net patiems atlygio gavėjams.

Kadangi, tai labai aktuali tema ir diskusijos šia tema verda įvairiuose pasaulio kampeliuose kasdien, jau dabar ėmė rasti atvirų iniciatyvų, kuriančių atsakymus į tai, kaip autorių teise saugomų duomenų DI sistemose klausimas turėtų būti sprendžiamas. Vienas jų – JAV *Karnegio Melono universiteto* atliktas tyrimas (*Carnegie Mellon University*), kurio metu išgryninti du algoritmai:

1. skirtas užkirsti kelią išvestiniams kūriniams naudoti duomenis apsaugotus autorių teise;
2. siūlo būdą, kaip kompensuoti autoriams už tai, kad jų duomenys buvo naudojami generuojant naują turinį.

Atsakymų galimai vis daugės ir pasaulio valstybės, spaudžiamos kūrėjų ir visuomenės, turės apsispręsti dėl tinkamų atlygio algoritmų taikymo, atsižvelgiant į daugybę kintamųjų.

Svarbu priminti, kad kol kas DI kompanijos nėra įpareigos mokėti atlygį už autorių teise saugomų duomenų panaudą DI sistemose, tad, jei jos savanoriškai ir renkasi tai daryti – šitai daro savo nuožiūra ir atlygio dydžiai bei apskaičiavimo būdai gali skirtis itin smarkiai, **pažeisdami** anksčiau minėtą Europos Parlamento Technologijų vertinimo organizacijos nustatytą DI sistemų **sąžiningumo siekiamybę**.

5. Praktikų pavyzdžiai |

Organizacijos mokančios atlygį už autorių teise saugomų duomenų panaudą DI sistemose:

1. Adobe
2. Canva
3. Shutterstock
4. Getty
5. OpenAI ir YouTube

5.1 Adobe

Adobe, kuriai priklauso tokios aplikacijos kaip Photoshop ir Illustrator nepaisant to, kad jau moka autoriams už jų įkeliamas nuotraukas, ėmėsi naujos iniciatyvos ir pradėjo mokėti papildomas metines premijas už tai, kad jų kūriniai yra naudojami treniruojant Adobe’s dirbtinio intelekto modelį.

Dirbtinio intelekto mokymo premija mokama kasmet, išmokos dydį kiekvienam kūrėjui apskaičiuojant skirtingai. Ji **priklauso nuo licencijų skaičiaus**, kurį vaizdo turinys generavo per paskutinius 12 mėnesių.

Panašu, kad sistema veikia – per pastaruosius 6 mėn., Adobe stebi **rekordinį licencijų ir išmokų autoriams augimą** (konkretūs skaičiai nėra atskleidžiami).

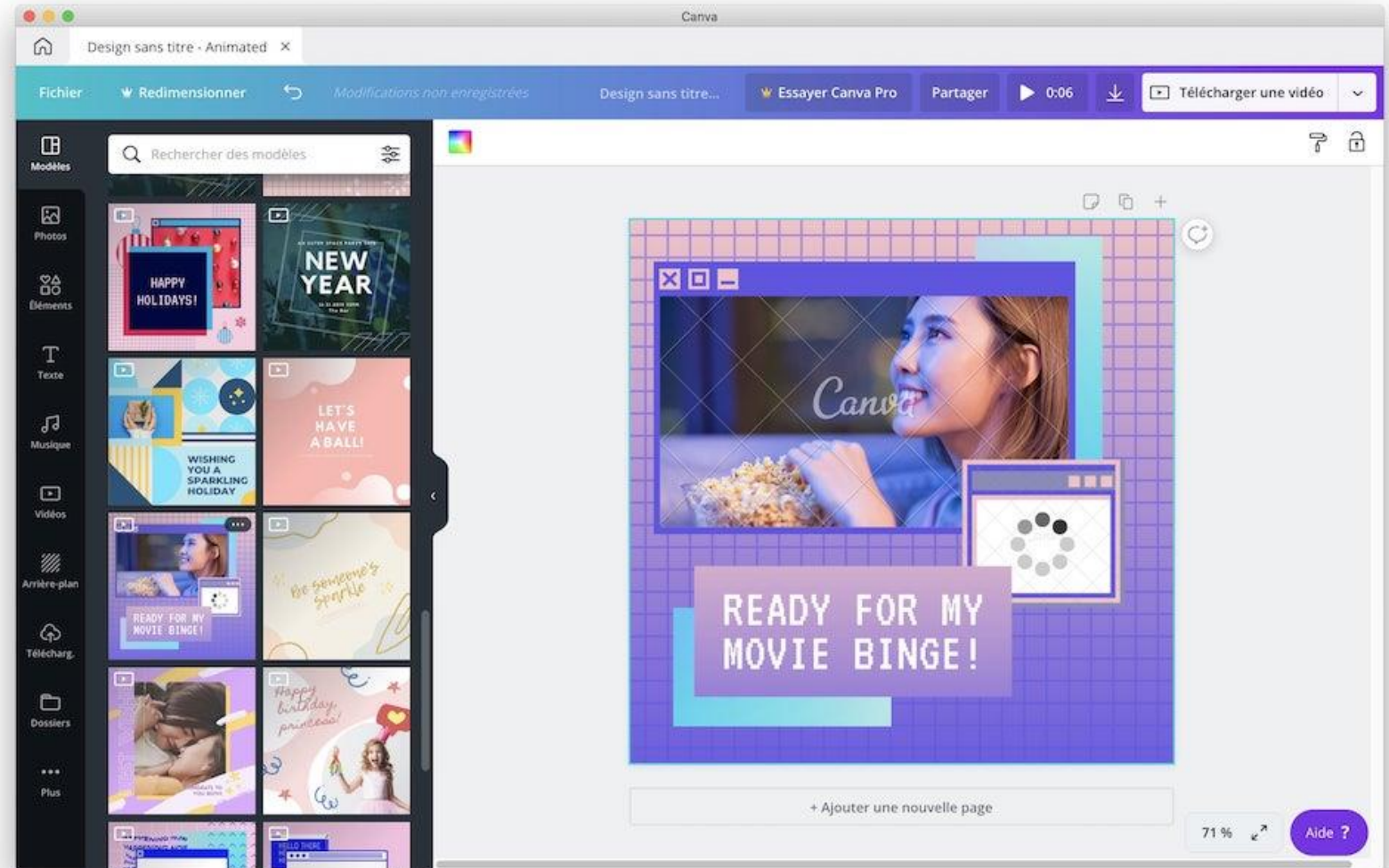
Minimali suma, kurią leidžiama išsigryninti yra \$25, nebent kūrėjas yra naujas narys. Tokiu atveju, galima išsigryninti ir \$1.

5.2 Canva

Canva 2023 m. spalį įsteigė \$200 mln. fondą kūrėjams, kurie leidžia savo sukurtą turinį naudoti dirbtiniam intelektui mokytis. Kūrėjai gauna kompensaciją už tai, kad jų kurtas turinys naudojamas, dirbtinio intelekto mokymo procese.

Mokėjimai pagrįsti šiais faktoriais:

- kiek turinio vartotojas yra įkėlęs į Canv'ą platformą
- kaip dažnai yra naudojamas kiekvienas turinio elementas,
  - atsižvelgiant į iliustracijų ar šablonų sudėtingumą, kuriuos pateikia autorius.

5.3 Shutterstock

Shutterstock sprendimas: išmokėti kompensacijas kiekvienam kūrėjui, kurio darbas yra **prieinamas komerciniam** partneriui, naudojančiam turinį jų dirbtinio intelekto mokymui.

Shutterstock įkūrė **fondą**, kuris tiesiogiai **kompensuoja** Shutterstock kūrėjus, jei jų intelektualinė nuosavybė yra naudojama dirbtinio intelekto generavimo modelių, tokių kaip *OpenAI*, kūrimui naudojant licencijuotus duomenis iš *Shutterstock* bibliotekos. Taip pat yra **išmokami honorarai kas 6 mėn.** atsižvelgiant į tai, kiek jų vaizdo turinys sugeneruoja licencijų.

Neseniai Robert'o Kneschke'o atlikta analizė parodė, kad *Shutterstock* šių metų gegužės mėn. galimai:

- **išmokėjo \$4,24 mln.;**
- apklausti 58 *Shutterstock* kūrėjai, kurių darbų rinkinį platformoje vidutiniškai sudaro **6,343** nuotraukos (mediana – 2,112);
- vidutinis užmokestis už vieną nuotrauką – **\$0.0078** (mediana – \$0.0069);
- įdomu, kad didžiausia išmoka už nuotrauką (\$0.0378) išmokėta bene mažiausią darbų rinkinį (1,480) turinčiam kūrėjui;
- už **2000** vaizdų tik **\$15.**

Profesionali Lietuvos fotomenininkė* už jos turinio naudojimą treniruojant *Shutterstock*, *Adobe*, *Canva* ir *Bigstock* platformas vidutiniškai gauna **\$0,08 už nuotrauką**. Jos bazę sudaro 12-13 tūkst. kokybiškų ir vertingų darbų rinkiniai kiekvienoje iš minėtų platformų. **Algoritmai**, apskaičiuojantys išmokas, **nėra atskleidžiami** ir kūrėjams.

5.4 Getty

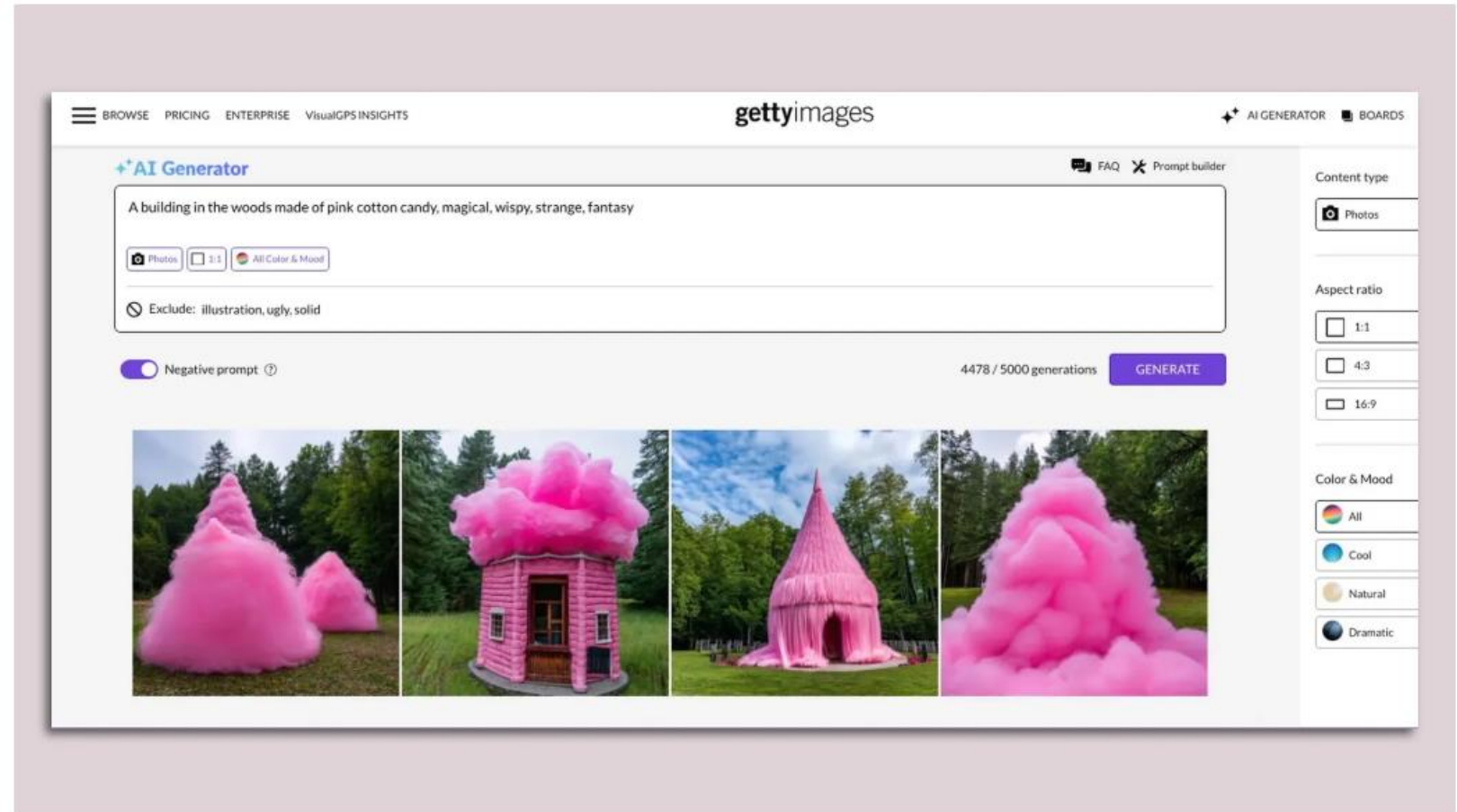
Getty AI image maker – Šis įrankis buvo mokomas naudojant tik Getty kūrybines nuotraukas, užtikrinant, kad jose nebūtų žymių žmonių, prekės ženklų ar kitos, galimai autorių teisėmis apsaugotos medžiagos.

Kūrėjams, kurių nuotraukos yra naudojamos treniruojant esamą ir būsimus DI modelius, **bus kompensuojama kasmet.**

Apskaičiavimo formulė įvertina:

- **Turinio kiekį**, kuris buvo tiekiamas treniruoti DI;
- **Turinio populiarumą** tarp kitų naudotojų.

Getty bendradarbiauja su **Nvidia**, kuri teikia reikiamą techninę ir ekspertinę bazę modelio mokymui.

Screenshot: Getty Images

5.5 OpenAI ir Youtube

OpenAI, ChatGPT įkūrėjas, pasirašė sutartį su *Associated Press* (AP, amerikiečių naujienų agentūra), pagal kurią jie sutiko **mokėti mokestį** už tai, kad galėtų naudoti AP straipsnių archyvus treniruojant jų DI modelį.

AP taip pat gaus prieigą prie *OpenAI* technologijos, kurią naudos eksperimentams, siekiant suprasti, kaip ji galėtų padėti pagerinti jų žurnalistinį darbą.

Tai pirmasis toks svarbus susitarimas didžiulio ginčo dėl autorių teisėmis apsaugoto turinio naudojimo treniruojant DI įrankius.

Washington Post atliktos internetinių svetainių duomenų, kurie buvo naudojami treniruoti senesnę *OpenAI* modelį, analizė parodė, kad AP pagrindinė svetainė yra 68-a tarp dažniausiai cituojamų svetainių. Tai rodo, kad įmanoma apskaičiuoti turinio naudojimo dažnumą.

YouTube planuoja plėsti savo turinio identifikavimo sistemą (*Content ID*), kad ją būtų galima pritaikyti DI generuotam turiniui. *YouTube* įrašus, kurie bus panašūs į priklausančius *Universaliosios muzikos grupei* (UMG), bus leidžiama pašalinti iš *YouTube* platformos arba už juos **rinkti autorinius honorarus**.

Tačiau šis sprendimas bus **naudingas** tik *YouTube* ir **didžiosioms įrašų leidėjų bendrovėms**.

Taip pat kelia nerimą galimos klaidos (*false positive*), kuomet ne DI generuotas turinys galimai bus įvardintas kaip toks, bei, šiais atvejais, teisinės gynimo galimybės ne muzikos leidėjams nebuvimas.

6. Galimybė |

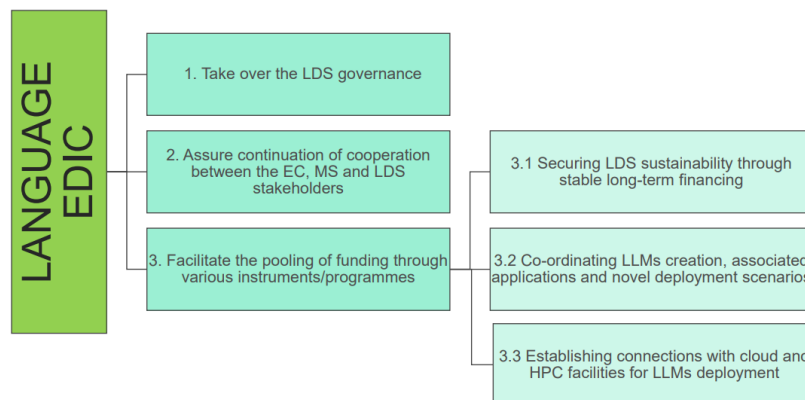
Atlygis už autorių teise
saugomų
duomenų panaudą DI
modelyje |
Kalbos ESİK

6. Galimybė | Atlygis už autorių teise saugomų duomenų panaudą DI modelyje | Kalbos ESIK (*angl. EDIC*)

Kompensacijų autoriams klausimas itin aktualus būtent didžiųjų kalbos modelių (*Large Language Models – LLM*) kūrėjams, nes mažesnieji naudojami didžiųjų modeliais, kaip pagrindu. Tad atsakomybė krenta ant galios pozicijas užėmusių rinkos dalyvių.

Lietuva jungiasi prie **Europos skaitmeninės infrastruktūros kalbų konsorciumo** (kalbos ESIK, *angl. language EDIC*), kurio vienas iš tikslų yra paremti daugiakalbio ir daugiafunkcinio didžiojo kalbos modelio (*angl. LLM*) kūrimą. Šio projekto koordinatorius yra EIMin, o savininkas – **LRKM**, tad šiame kontekste labai svarbu apsvarstyti atlygio, autorių teise apsaugotų duomenų autoriams, klausimą, kurių duomenys bus naudojami ir šiam modeliui kurti.

What role will the Language EDIC have?

Europos Komisijos siūlomame DI akte yra įrašytas reikalavimas dirbtinio intelekto kūrėjams **teikti informaciją apie autorių teisėmis apsaugotus duomenis**, naudotus DI sistemų mokymams. Tai yra atraminis žingsnis, padėsiantis **identifikuoti autorystę**, ir tvirtas pamatas galimam **atlygio autoriams apskaičiavimui**.

7. | Išvados ir rekomendacija

7. Išvados ir rekomendacija

Matydami kuriamas ir įgyvendinamas atlygio išmokėjimų praktikas užsienio šalyse ir organizacijose, kurios naudojami generatyviniu DI, bei tai, kaip didžiosios kompanijos laimi atlygio karą (*OpenAI, YouTube* pavyzdžiai), matome, kad atlygis:

- yra pagrįstas reikalavimas, galintis prisidėti prie Europos Parlamento Technologijų vertinimo organizacijos nustatyto DI naudojimo sąžiningumo siekiamybės įgyvendinimo;
- taip pat yra įmanomas techniškai, ir galintis prisidėti vykdant DI naudojimo skaidrumo ir atskaitomybės siekiamybės.

*Dirbtinio intelekto rizikos valdymo sistemos, etikos, moralės ir atsakomybės klausimų perspektyvos turėtų būti **konsoliduotos**, kad būtų priimti socialiai atsakingi sprendimai, kurie padėtų **užtikrinti kryptingą, atsargų, pagrįstą ir etišką generatyvinių DI modelių panaudojimo būdą**.* – ištrauka iš Europos Parlamento Technologijų vertinimo organizacijos konferencijos.

Turint omeny Lietuvos kūrėjus, kurie pavieniui nėra pajėgūs kovoti už savo teises tarptautiniu mastu, nes jų finansinės ir techninės galimybės toli gražu neprilygsta šioje apžvalgoje minėtų kompanijų galimybėms, siūloma, kad **LRKM**, kaip Lietuvos autorių teisėmis besirūpinanti suinteresuota pusė:

1. **inicijuotų nacionalinę diskusiją** aptarti atlygio autoriams už autorių teisę saugomų duomenų panaudą DI sistemose klausimą;
2. **išnagrinėtų galimus atlygio modelius**, bendradarbiaujant su:
  - autorių teisių organizacijomis;
  - teisininkais;
  - DI ekspertais;
  - kitomis identifikuotomis suinteresuotomis pusėmis (ESIK projekto komanda, EIMin);bei stebint tendencijas ir diskusijas šiuo klausimu pirmiausia ES bei kitose pasaulio valstybėse.
3. **inicijuotų ir kuruotų pasirinkto modelio įgyvendinimo projektą**

8. Šaltiniai

[Generative AI, Digital Constitutionalism and Copyright: Towards a Statutory Remuneration Right grounded in Fundamental Rights – Part 1 - Kluwer Copyright Blog \(kluweriplaw.com\)](#)
[Europos Parlamento Technologijų vertinimo organizacijos konferencijoje: „Generatyvinis dirbtinis intelektas: jėga, galimybės, rizika ir reguliavimo poreikis“ - Naujienos \(Irs.lt\)](#)
[Monetizing Open Source: Business Models That Generate Billions \(forbes.com\)](#)
[PA NonLeg \(europa.eu\)](#)
[Exploring generative AI: the copyright conundrum in the UK \(penningtonslaw.com\)](#)
[AI Policies Must Respect Creators and their Creativities \(copyrightalliance.org\)](#)
[Copyrighted Works Get Flimsy Protection from AI Under Japanese Law - The Japan News \(yomiuri.co.jp\)](#)
[Į meną besiskverbiantis dirbtinis intelektas sutinkamas su nerimu: autorių teisių gynėjai tikisi griežtesnio reglamentavimo – LRT](#)
[Big Tech admits in copyright fight that paying for training data would ruin generative-AI plans \(bestofai.com\)](#)
[Panel: Fair remuneration of creators — Can AI be an answer? – YouTube](#)
[Artificial Intelligence and Copyright](#)
[Generative AI, Digital Constitutionalism and Copyright: Towards a Statutory Remuneration Right grounded in Fundamental Rights – Part 2 - Kluwer Copyright Blog \(kluweriplaw.com\)](#)
[The Content Compensation War: Publishers vs. Generative AI Companies - AutoGPT Official](#)
[Creators and Performers Demand Creative Rights in AI Proliferation Globally | LBBOnline](#)
[Global Creators and Performers Demand Creative Rights in AI Proliferation | CISAC](#)
[Generative AI to Become a \\$1.3 Trillion Market by 2032, Research Finds | Press | Bloomberg LP](#)
[Authors-Guild-Open-Letter-to-Generative-AI-Leaders.pdf \(authorsguild.org\)](#)
[How much can artists make from generative AI? Vendors won't say | TechCrunch](#)
[ChatGPT: A Case Study on Copyright Challenges for Generative Artificial Intelligence Systems \(ssrn.com\)](#)
[Adobe, Stability AI, and Canva provide AI training compensation \(qz.com\)](#)
[Is there a way to pay content creators whose work is used to train AI? Yes, but it's not foolproof \(techxplore.com\)](#)
[Kas yra kompensacinis atlyginimas už tuščias laikmenas ir įrenginius? - Agata](#)
[Addressing Copyright, Compensation Issues in Generative AI - News - Carnegie Mellon University \(cmu.edu\)](#)
[Adobe starts paying bonuses to Stock contributors whose content is being used to train Firefly | TechCrunch](#)
[Is there a way to pay content creators whose work is used to train AI? Yes, but it's not foolproof \(techxplore.com\)](#)
[How much can artists make from generative AI? Vendors won't say | TechCrunch](#)
[Shutterstock May Have Paid Out Over \\$4 Million From its AI Contributor Fund | PetaPixel](#)
[Getty Images' new AI image making tool aims to be lawsuit-safe \(axios.com\)](#)
[OpenAI to pay to train AI, like ChatGPT, on AP news articles - The Washington Post](#)
[Google and YouTube are trying to have it both ways with AI and copyright - The Verge](#)
[PowerPoint Presentation \(lr-coordination.eu\)](#)
[Artificial intelligence act \(europa.eu\)](#)
[Addressing Copyright, Compensation Issues in Generative AI - News - Carnegie Mellon University \(cmu.edu\)](#)
[Europos Parlamento Technologijų vertinimo organizacijos konferencijoje: „Generatyvinis dirbtinis intelektas: jėga, galimybės, rizika ir reguliavimo poreikis“ - Naujienos \(Irs.lt\)](#)
[Interviu su Lietuvos fotomenininke \(tikslūs duomenys išsaugoti PV plane\)](#)